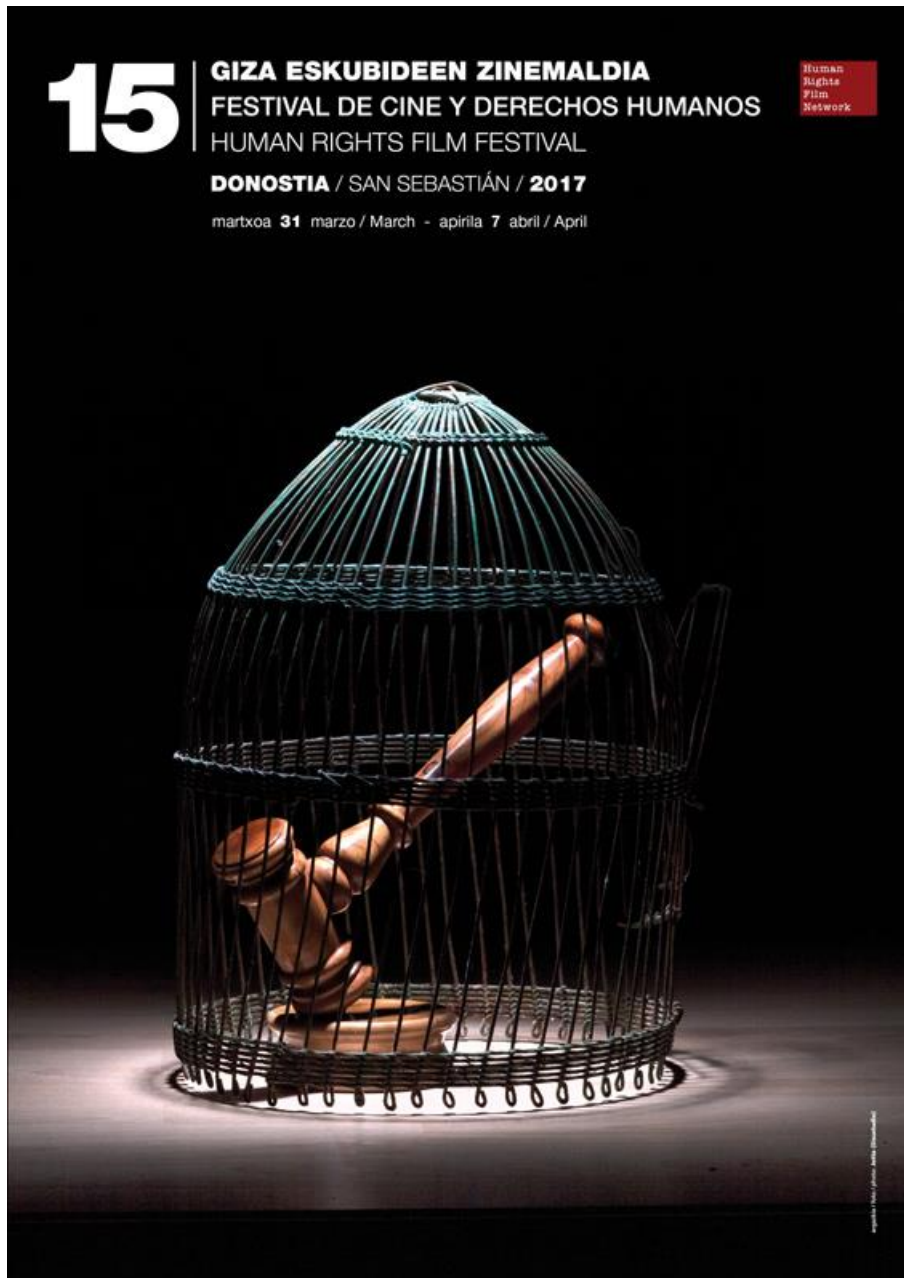

Giza Eskubideen XV. Zinemaldia

Hizkuntza erabileraren neurketa

Edukia

1. SARRERA	2
2. METODOLOGIA	3
3. AHOZKO ERABILERA	4
3.1. Filmak	4
3.2. Ekitaldi nagusien ongi etorri eta aurkezpenak	4
3.2.1. Aurkezpen Ekitaldia	4
3.2.2. Itxiera Ekitaldia	4
3.4. Aurkezpen prentsaurrekoa	5
3.6. Prentsaurrekoak	5
3.9. Jendaurreko zerbitzuak	6
5. ONDORIOAK ETA PROPOSAMENAK	7

1. SARRERA

BAGERA Donostiako Euskaltzaleen Elkarteak, euskararen erabilera areagotzea ardatz duela, Giza Eskubideen Zinemaldiaren hizkuntza erabileraren neurketa egin du aurtengo edizioan. Orain arte, Donostiako aisialdian eragina duten beste ekintza nagusietan ere hala egin izan dugu: Dferia, Aste Nagusia, Jazzaldia, Donostiako Zinemaldia eta Beldurrezko eta Fantasiatzko Zinemaldia.

Garrantzitsua da oso euskararen erabilera normalizatzea eguneroko bizitzan. Era berean, gizarteari eskaintzen zaizkion aisialdirako kultur ekitaldietan euskararen presentzia areagotzea oso garrantzitsua da. Ostera ere, gogorarazi behar dugu euskara hizkuntza ofiziala dela Euskal Autonomia Erkidegoan. Gainera, Donostiako udal ordenantzek euskarari ofizialtasun hori aitortzen diote eta Udalak antolatutako ekintza guztietan euskarak lehentasuna izan behar duela esaten dute.

Beraz, Giza Eskubideen Zinemaldian antolatzen diren jardueretan euskararen erabilera idatzia zein ahozkoa areagotzea du helburu BAGERAk; hau da, Giza Eskubideen Zinemaldian euskararen presentzia normalizatzea.

2. METODOLOGIA

Asteak bere gain hartzen dituen momentu guztiak neurtzen saiatu gara: filmen aurkezpenak, euskaraz azpigitulua dutenak edota bikoiztutako filmak, programazio aurrerapenaren txostena, filmez filmeko gida, kartelak etab. neurtu ditugu.

Neurketa egiterakoan, hizkuntza erabilera 3 ataletan azaldu dugu eta kasu guztietan ele bitan egin zela adierazten dugunean, zehazki, euskaraz eta gazteleraz egin zela esan nahi dugu.

a) Ahozko erabilera: Filmak, ekitaldi nagusiak, prentsaurrekoak, film emanaldietako ongi etorri eta aurkezpenak (ongi etorria, sarrerako lehen hitzak eta aurkezpena pelikulen xehetasunak ematerakoan) eta jendaurreko zerbitzuak aztertzen ditugu atal honetan. Zein hizkuntza erabiltzen den eta bakoitza zein neurritan erabiltzen den hartzen dugu kontuan.

b) Idatzizko materiala: Idatzizko material ugari izaten da Astean. Antolakuntzaren argitalpenak (filmez filmeko gida, programazioaren aurrerapen txostena, ...), kartelak, web gunea, errotulazioak etab. izaten ditugu aztergai.

c) Erakusketak: Atal honetan Astearen baitan antolatzen diren erakusketetan egiten den hizkuntza erabilera neurtzen dugu.

3. AHOZKO ERABILERA

3.1. Filmak

Atal hau Zinema Astearen ekintzarik garrantzitsuenaren dela gogoan izan behar dugu. Aurten, asteak 27 film luze eman ditu eta horietatik, 7 euskaraz edo euskaraz azpidatziak izan dira (4 Victoria Eugenia Antzokian eta 3 Kultur etxeetako zikloan, Filmazpit, Eusko Jaurlaritzak eta Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzaren Euskara Sustatzeko Zuzendaritzak finantzaturako programan). Bestetik, 2 proiektio berezi eskaini dira bata Tabakaleran (gaztelarazko azpidatziekin) eta bestea Martuteneko presondegian (gaztelaraz). Azkenik, 3 film proiektatu dira haur eta gazteen saioetan, 3ak euskaraz izan dira (bi euskarara bikoiztuak eta bestea euskaraz azpidatzia).

Film laburrei dagokienez, 25 labur eskaini dira eta horietatik 9 euskarazko azpidatziekin (3 Victoria Eugenia Antzokiko proiektioetan eta 6 Kultur Etxekoetako Zikloan).

Sailez sail honakoak izan dira aurten eskainitako filmak eta euskarazko emanaldien kopurua:

- Film luzeen sail ofiziala: 16 filmetatik 5 film euskaraz edo euskarara azpidatziak izan ziren ("*The wait*", "*Ama nora zoaz?*" eta "*Glory*" filmak).
 - Bukaera: Proiektaturako filma bertsiorekin (bulgarieraz) izan zen eta aurreko bi urteetan bezala euskarazko azpidatziekin ("*Glory*").
- Film laburren sail ofiziala: 18 filmetatik lau euskaraz azpidatziak izan ziren ("*Watu wote*", "*Beti bezperako koplak*" eta "*The fourth kingdom*").
- Kultur etxeetako zikloan: 6 film luzeetatik 3 euskaraz edo euskarazko azpidatziekin izan ziren. Film laburrei dagokienez, 7 film laburretatik 6 euskaraz izan ziren.
- Haur eta gazte saioetan 3 film luzeetatik 3ak euskaraz (2 euskarara bikoiztuak eta bestea euskarazko azpidatziekin).

3.2. Ekitaldi nagusien ongi etorri eta aurkezpenak

3.2.1. Aurkezpen Ekitaldia

Giza Eskubideen Zinemaldiari hasiera ofiziala emateko, aurkezpen ekitaldi bat antolatu zuten proiektioaren aurretik. Ainhoa Aierbe aktorea izan zen aurkezpen horren gidaria. Euskara eta gaztelera, biak modu orekatuan erabili zituen, hizkuntza bakoitzean eduki ezberdina azalduz.

Jarraian, Eneko Goia Alkatea aritu zen, modu elebidunean bera ere.

Bestetik, zeinu hizkuntzara itzulpena egiteaz arduratu zen neska gazte bat ere ikusi ahal izan genuen.

3.2.2. Itxiera Ekitaldia

Ainhoa Aierbe aktorea izan zen gala aurkezteaz arduratu zena, gorren hizkuntzara itzulpena egiten zuen gazte batekin batera. Aierbek bi hizkuntzatan aritu zen.

Ondoren, Eneko goia alkatea aurkeztu zuen. Eneko Goiak bi hizkuntzak erabili zituen. Lehenengo euskaraz eta jarraian gaztelaraz egin zuen.

Jarraian, sari banaketa egin zuten, epaimahaikide nagusiak gaztelaraz egin zuen sariaren azalpen guztia. Sariak hartu dituztenek ordeztu, euskaraz eman dituzte eskerrak.

Sarituak mezuak bideoetan ingelesez bidali dituzte, eta azpitituluak gaztelaraz ziren.

Saritu nagusiaren itzulpena gaztelaraz egin zuen itzultzaileak.

3.3. Filmen ongi etorri eta aurkezpenak

Filmen ongi etorri eta aurkezpenak aztertzerakoan, kontuan izan behar dugu ekitaldi batzuk film bat baino gehiagoren emanaldia izan arren (normalean, laburren bat lehenengo eta luze bat ondoren), ekitaldi osoak aurkezpen bakarra izan zuela.

BAGERAK behatutako filmetan, **aurkezpenen sarrerak** bi eletan izan ziren, gehienetan euskara eta gaztelera tartekatuz, hau da, ez da bata besteari itzulpena egin, esaldi ezberdinak tartekatu dira.

Gonbidatuen artean atzerriko artistaren bat izan denean, itzulpenak ia gaztelera hutsean egin zituzten.

3.4. Aurkezpen prentsaurrekoa

Aurkezpen nagusian, Eneko Goiak (Alkateak), Jose Miguel Beltranek (Zinemaldiko Zuzendariak) eta Iñaki Gomezek (Amnesty Internationaleko ordezkariak) hartu zuten parte. Goiak eman zion hasiera prentsaurrekoari eta bi eletan egin zuen euskara eta gaztelera tartekatuz (Hizkuntza bakoitzean informazio propioa emanaz). Ondoren, Josemi Beltranek hartu zuen hitza bi hizkuntzak tartekatu zituen lehenik euskaraz eta jarraian gaztelaraz (gaztelarazko azalpenak luzeagoak izan ziren). Iñaki Gomezek, berriz, gaztelaraz eman zituen azalpen guztiak.

3.5. Prentsaurrekoak

Atal honetan Zinema Asteko ekintzak aurkezteko egin diren prentsaurrekoak hartu ditugu kontuan.

Asteazken zehar egindako prentsaurrekoetan Jose Miguel Beltranek (Zinemaldiaren arduradunak) ematen zion hasiera prentsaurrekoari, nahiko labur. Hizkuntza erabilera prentsaurrekoan parte hartu behar zuen gonbidatuaren arabera izan zen. Gehienetan gaztelera gailendu da.

3.6. Mahai inguru eta solasaldiak

Proiektzioen osteko solasaldietan, aldiz, bi hizkuntzen arteko desoreka handia izaten da. Gaztelera gailentzen da nabarmen.

Gonbidatuen artean atzerriko artistaren bat izan denean, itzulpenak ia gaztelera hutsean egiten dituzte. Ulergarria izan liteke publikoko norbaitek galdera hizkuntza berean egin badu. Baina kontrako kasuetan, alegia, galdera euskaraz egiterakoan, itzulpena gaztelera ere egin izan dute zenbait kasutan. Eta horrek zentzu handirik ez du, nire ustez.

3.7. Jendaurreko zerbitzuak

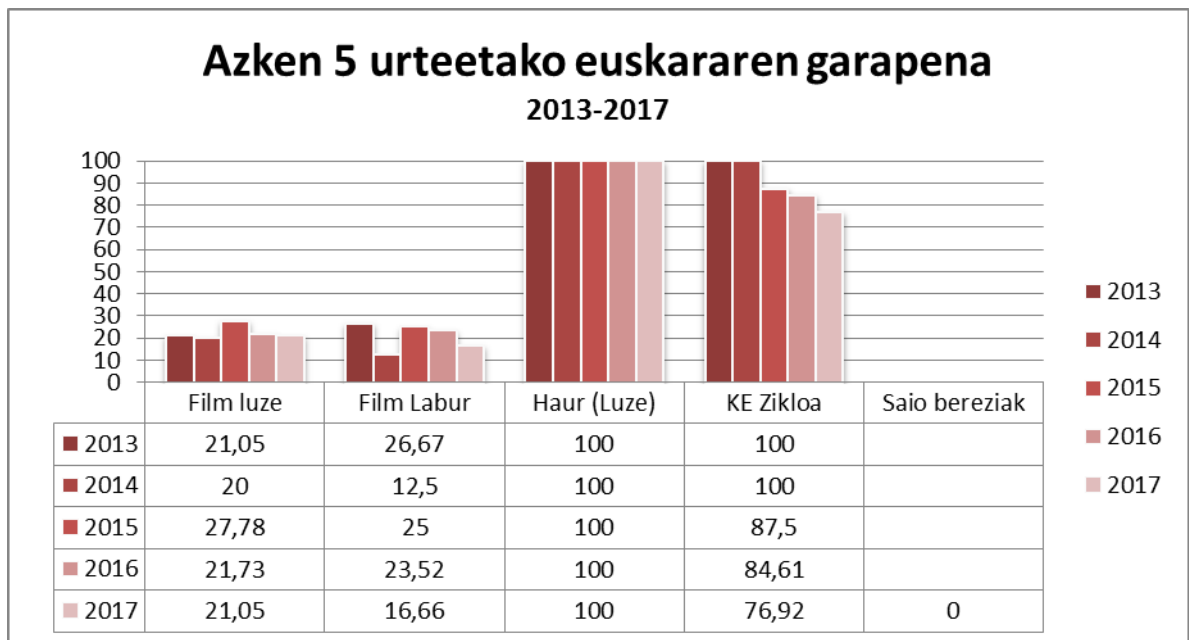
Jendeari erantzuteko zerbitzuetan nolako harrera jaso ahal izan dugun neurtu nahi izan dugu.

Topatu garen Zinemaldiko langileekin (informazio bulegoan, aretoen sarreratako langileekin...) euskaraz egin dugu eta erantzuna euskaraz jaso dugu.

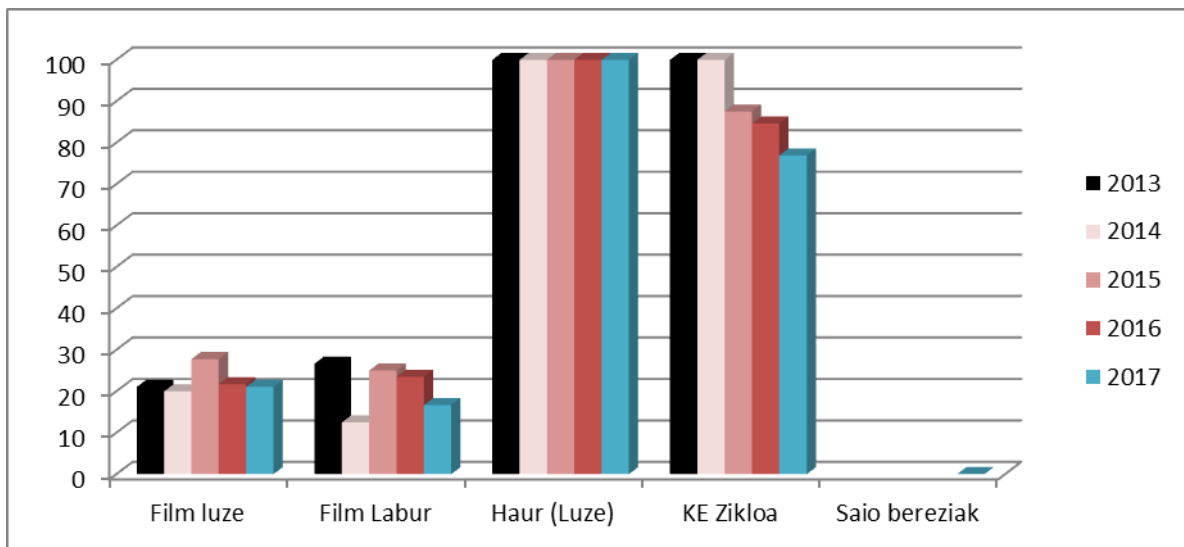
Baina beraien lehen hitza gaztelera izaten zen gehienetan.

4. ONDORIOAK ETA PROPOSAMENAK

Euskararen garapena (2010-2016):

lazko datuekin alderatuta, grafikoan ikus dezakegu, portzentajetan film luzeetan eta laburretan gorakada egon dela. Kultur Etxeetako Zikloan jaitsiera egon da:

Hala ere, oraindik lan handia dago egiteko euskaraz azpidatzitako edo euskaraz bikoiztutako filmen kopurua handitzeko, euskarak dagokion presentzia izan dezan. Baina positiboa da Zinemaldiko atal guztietan euskararen presentzia hedatzen ari dela nahiz eta atal batzuetan neurri apalean agertu (Sail Ofizialean, saio berezietan, Kultur Etxeetako Zikloan, film laburretan eta Amaierako ekitaldian, hala nola).

Zinemaldiaren aurkezpen prentsaurrekoan, ekitaldi nagusien eta filmen **aurkezpenetan**, aurtien ere, aurreko urteetako bidetik jarraitu dute. Aurkezpenei dagokionez, oso ondo zaintzen da elebitasuna (Ainhua Aierbe irekiera ekitaldian eta amaiera ekitaldian baita Begoña del Teso ere ohiko emanaldietan). Informazioa

ez dute errepikatzen hizkuntza batean eta bestean, eta BAGERA Elkarteak oso positibotzat baloratzen du hori. Era berean, hizkuntza batetik besterako jauzia oso modu naturalean egiten dute eta aurkezpenen hasiera beti euskaraz izaten da, euskarari lehentasuna emanaz.

Mahai inguruetako gonbidatuen kasuan eta ondorengo **solasaldietan**, berriz, oreka hori apurtu egiten da. Gonbidatu gehienek gaztelera hitz egiten dute, eta ondorioz, publikoarekin sortzen den harremana ere hizkuntza horretan egiten da. Gonbidatu gisa adituak doazen kasuetan, hauek elebidunak izatea proposatzen du BAGERA Elkarteak.

Prentsaurrekoen kasuan ere, euskara hasierako agurretara mugatzen da gehienetan eta euskara bigarren mailan gelditu ohi da.

Idatzizko materialari dagokionez, antolakuntzak kaleratzen duen materialean elebitasuna mantendu da eta positibotzat jotzen dugu, katalogo ofizialean, fitxa tekniko guztiak euskara hutsean idatziak egotea eta programazio liburuxkan euskaraz izango diren film eta ikuskizunetan euskaraz direla idatzita agertzea (EUS). Baina Fnac-ek Zinemaldiaren inguruan kaleratzen dituen euskarri guztiak gaztelera hutsez izan dira eta antolakuntzatik irizpideak jarri beharko lituzkeela uste dugu.

Posta elektronikoz jaso ditugun prentsa ohar guztiak, euskaraz edo bi eletan jaso ditugu. Prentsaurrekoetan banatutako film ezberdinen prentsa dossier gehienak euskaraz jaso ditugu.

Web guneari dagokionez, informazioa guztia euskaraz eskuratu daitekeen arren helbidearen izena gaztelera jarraitzen du izaten www.cineyderechoshumanos.com.

Orokorrean hartuta, BAGERAK ondokoa proposatzen dio Giza Eskubideen Zinemaldiko antolakuntzari: dauden hutsuneak zuzentzea eta aurrerapausoak egiten jarraitzea, Donostiako euskararen normalizazioa lortzeko begira. Hala nola, filmei dagokionez, euskarak leku zabalago baten beharra duenez, gutxienez, aurreko urteetako emanaldi kopurua handitzen joatea proposatzen dugu eta ahal den neurrian, euskarazko emanaldiak atal guztietan izan daitezela. Prentsaurrekoetan eta solasaldien kasuan, erabiltzen diren hizkuntzen artean oreka mantentzeko bideak aztertu beharko lirateke eta euskara ez mugatzea soilik lehenengo ongi etorriko bi hitzetara. (Hala nola, euskara hutsezko saio bereziak tartekatuz, prentsaurrekoa aurretik gaztelera gailenduko dela jakinda, hasieran aurkezpen osoa euskaraz izatea, moderatzaileak gonbidatuei euskaraz galdetzea beste gaztelera edo euskaraz egiten ez dutenen kasuetan, solasaldietara ekartzen diren gonbidatuak elebidunak izaten saiatzea...).

Bide horretan, BAGERA Elkartearen esku dagoen heinean, laguntza behar izanez gero, beti prest izango gaituzue.